

„Sunrise”

ARTIKELENREEKS

Theosophical University Press, Pasadena, Calif.

De inhoud van dit blad bestaat uit vertaalde artikelen uit het tijdschrift „SUNRISE” dat uitgegeven wordt door de Theosophical University Press, Pasadena, Californië. Belangstellenden die deze vertalingen regelmatig wensen te ontvangen kunnen zich abonneren door storting van f 3.— op Postrekening 395300 t.n.v. J. P. Brakel, Ananasstraat 98, Den Haag. Per jaar verschijnen ongeveer 10 nummers. Zij die zich voor het tijdschrift „SUNRISE” zelf interesseren kunnen een proefnummer aanvragen bij boven genoemd adres.

S U N R I S E
-artikelenreeks.-

No.25

September 1960.

INHOUD:

Rondetafel.

Het Verloren Woord.

De Sceptische Geest.

De Mens: door het lot beheerst of vrij ?

-o-o-o-

1945

1946

1947

1948

1949

1950

1951

1952

1953

RONDETAFFEL.

Notities van een Discussie
over de Bhagavad Gītā.

DE AARD VAN HET OFFER.

Jack: Toen we de vorige keer eindigden met dat deel van de Gītā waarin sprake is van "de koe des overvloeds", die onze wensen vervult en van de "goden die de mensen voeden" en wij hen, voelde ik mij enigszins geprikkeld. Daarvóór had ik werkelijk van onze besprekingen genoten, maar dit scheen er op neer te komen alsof we God moeten smeken aan elke zelfzuchtige gril van ons te voldoen - en dat is iets, waar ik het nooit mee eens kon zijn.

Marie: Het is niet anders dan Oosterse beeldspraak. Al hun geschriften, vooral de Upanishads, staan vol van dit soort symboliek en mij interesseert het er achter te komen wat het betekent.

Jack: Ik moet zeggen dat ik de voorkeur geef aan een meer directe benadering. Ik begrijp natuurlijk wel, dat we niet alles letterlijk moeten nemen, maar als deze oude schrijvers de bedoeling hadden ons in geestelijke zaken behulpzaam te zijn, waarom gebruikten ze dan geen eenvoudige taal?

Voorzitter: Dat deden ze juist - ze gebruikten analogieën en beeldspraak gangbaar in de tijd dat de Gītā werd geschreven, dat was ongeveer de 5e eeuw v.Chr. wat, zoals U weet, veel later is dan

de tijd van Krishna, die naar men aanneemt ruim 5000 jaar geleden leefde. Daar de tijden veranderen en er bovendien onvermijdelijke verschillen zijn wat ras en temperament betreft tussen de Hindoes uit die periode en onszelf, mogen we niet verwachten dat hun methode van onderricht of hun gebruik van beeldspraak en symbolen gelijk zullen zijn aan die van ons. Maar de filosofische gedachten, die de geestelijke inhoud van de Gītā uitmaken, zijn tijdeloos en dus evenzeer van toepassing op ons, mensen van de twintigste eeuw, als op de tijd toen Krishna met Arjuna sprak over de onvergankelijke waarheden van "oude tijden".

We moeten ons daarom niet van de wijs laten brengen door de uiterlijke schil of de dop, waarin het zaad van de wijsheid in verschillende tijden was verborgen. Het is bovendien gevaarlijk een enkele uitdrukking of zinsnede te isoleren en die te ontleden zonder ze te bestuderen in verband met de denkbeelden, die er aan voorafgaan of er op volgen. Op zichzelf beschouwd kan ze vaak een beperkte zo niet tegenstrijdige betekenis krijgen, vergeleken met wat ons wordt onthuld wanneer ze wordt beschouwd in het verband waarin ze is opgenomen. Misschien moeten we die passage nu lezen om te zien wat onze besprekingen er over opleveren. Wilbur, wil jij dat doen en beginnen op blz.25 van hoofdstuk III ?

Wilbur: Als er niets op tegen is zou ik graag iets eerder beginnen en ook Krishna's daaraan voorafgaande uiteenzetting lezen, nl. dat handelen nodig is voor het leven op aarde, want hij maakt daarin de prachtige opmerking, dat alle handelingen, behalve die als offer gebracht worden, ons aan die handelingen binden. Ik weet, dat we dit eerder hebben besproken, maar ik heb het gevoel, dat we dit in gedachten moeten houden wanneer we willen begrijpen hoe de goden ons voeden

en wij hen:

" Zonder handeling zou zelfs de instandhouding van Uw lichaam niet mogelijk zijn. Alle handelingen, behalve die welke als offer gebracht worden, binden hem, die de handeling volbrengt, door de handeling. Volbreng dus, O zoon van Kunti, Uw handelingen vrij van gehechtheid. Toen in oude tijden Prajapati het menselijk geslacht had voortgebracht door offer, zeide Hij: "Vermeerdert U hierdoor, hetzij voor U Kamaduk, de koe des overvloeds. Voedt hiermede de goden, opdat zij U kunnen voeden; en zo zult gij, elkander voedende, de hoogste gelukzaligheid bereiken. Door het offer gevoed, zullen de goden U het gewenste voedsel geven. Wie geniet wat hem door de goden is geschonken, zonder hun een deel te offeren, is een dief gelijk." "

Ernest: Dit deel is voor mij altijd een raadsel geweest: waarom zouden de goden, die zo ver geëvolueerd zijn en zo grote kennis en begrip bezitten, het nodig hebben door ons gevoed of vereerd te worden. In de gewone zin verwerpen we de gedachte iets te moeten vereren, zelfs grote mannen en heldenfiguren, die ver uitgaan boven de gemiddelde mens en ik geloof dat voor die houding veel te zeggen is. Ik zou daar graag enkele meningen over horen, want het is wel duidelijk dat er een zekere wisselwerking is tussen onszelf en de goden.

Paul: Of tussen de mens en zijn God! Ik ben het met Jack eens dat, wanneer we God in het enkelvoud vervangen door goden in het meervoud, er weinig verschil schijnt te bestaan tussen het offeren van de Oosterling aan Prajapati, die het menselijk geslacht had voortgebracht en ons Westerlingen die onze Schepper vereren. Beiden schijnen één of andere vorm van Godheid gunstig te willen stemmen om zegeningen te ontvangen.

Voorzitter: Er is een natuurlijke neiging in de ziel om van 'boven' of 'buiten' hemzelf inspiratie of leiding te willen ontvangen en de drang het Goddelijke te vereren en te aanbidden heeft door de eeuwen heen verschillende vormen aangenomen, van hymnen aan het lam, gebeden tot Allah, het offeren van boter, vruchten of bloemen aan de heilige koe of Kāmaduk, tot het hernieuwen van zijn belofte om te dienen in de stilte en afzondering van zijn eigen binnenkamer. Wanneer wij de uiterlijke franje van ritueel en volksgebruik verwijderen, is er geen radicaal verschil want ieder menselijk wezen, of hij dat wil toegeven of niet, zoekt naar de 'vervulling' van zijn wensen, van zijn diepste aspiraties.

Ned: Maar wat bedoelt Krishna als hij zegt dat de "goden door het offer worden gevoed?" Wanneer we in het algemeen aan offer denken bedoelen we: iets opgeven dat we koesteren of dat we graag zouden willen doen; zoals ouders bijvoorbeeld hun eigen genoegens of vooruitgang offeren opdat hun kinderen een goede opvoeding kunnen krijgen enzovoort. Het is een vrijwillig offer en vaak zeer onzelfzuchtig en mooi; maar ik heb het gevoel dat Krishna aan nog iets diepers denkt dan dit.

Irving: Is in zekere zin elke juiste daad niet een offer?

Trudy: Ik vraag mij af of het voor ons wel mogelijk is uit te maken wat Krishna bedoelde. Hoe kunnen we weten welke daden werkelijk een offer zijn en dus een zegen voor iets wat groter is dan wijzelf en wat zijn daden die louter voor onszelf worden verricht?

Martha: Het woord offer (Engels: sacrifice)

houdt zijn eigen antwoord in - heilig maken (Eng. to make sacred). Als wij in onze toewijding altijd het hoogste voor ogen houden, dan wordt zelfs de eenvoudigste plicht stellig een 'heilig offer'. (Eng.: sacred offering).

Voorzitter: Dat is prachtig Martha. Elke daad van zuivere toewijding staat op één lijn met het Goddelijke en wordt dus een 'heilig offer' op het altaar der goden. Ik geloof dat Trudy ook de kern raakte toen ze sprak over handelingen die de kwaliteit van het offer in zich dragen, die een "zegen zijn voor iets groter dan wijzelf". Niemand van ons kan de volle schoonheid en aard omvatten van het verheven offer dat Krishna hier voor ogen heeft. Niettemin is het letterlijk zo dat wij "de goden voeden" en zij op hun beurt automatisch ons voeden met de krachtgevende stroom van hun onzelfzuchtige toewijding, telkens wanneer wij uit de spontaniteit van ons hart handelen, zonder aan de resultaten te denken en zonder dat we er enig zelfzuchtig belang bij hebben.

Tom: We zouden het misschien zo kunnen bezien dat we als het ware een deur in ons hebben die toegang geeft tot het hoger zelf en dat, als we op de juiste wijze handelen wij die deur openen en iets van onszelf geven en op die wijze de "goden voeden". Tegelijkertijd komt er iets door van de zijde van de goden naar ons; maar als we alleen voor onszelf handelen, dan schenken we geen aandacht aan die deur en is hij misschien volledig dicht.

Voorzitter: Als een mens zijn volle toewijding aan het hoogste in hem schenkt, opent hij inderdaad een deur naar zijn innerlijke god, die in wezen identiek is met de goden die niets meer of minder zijn dan mensen, die zich vollediger hebben ontplooid en het stadium van bewust godzijn hebben bereikt. De

Godheid is één, wat ook het voertuig moge zijn en als wij de brandstof van toewijding op het vuur van onze eigen godsvonk werpen, wakkeren wij ogenblikkelijk de vlam van toewijding aan die zich in elke godsvonk in de ruimte bevindt en verenigen daardoor in een kosmische broederschap allen en alles met het centrale vuur van het Goddelijke. Daarom herinnert Krishna Arjuna er herhaaldelijk aan dat op welke wijze de mens ook offert, zij "mij vereren" want "ik ben dezelfde voor alle schepselen", ken geen voorliefde noch haat, maar "wie mij met liefde dienen, zijn in mij en ik ben in hen". (Hoofdstuk IX).

Martha: Het woord toewijding zoals U het gebruikt, spreekt tot mijn eigen hart, want die verhouding tussen goden en mensen dateert, zoals Krishna zegt, van de dageraad der schepping, toen de "hoer der schepselen" de mensheid leerde hoe te offeren en te aanbidden. Daaruit blijkt een gemeenschap van geest, die eenmaal zeer nauw was, maar die nu al lang is verloren gegaan onder de druk van onze materiële belangen. De grote vraag is hoe het contact kan worden vernieuwd? Ik begriep natuurlijk wel dat dit ontwaken een individuele aangelegenheid is.

Ellen: De goden, waarvan in de Gītā sprake is, schijnen een levendige belangstelling te hebben gehad voor ons welzijn, maar toch waren ze niet zo menselijk van karakter, dat ze al onze fouten en zwakheden overnamen zoals de goden uit het Griekse Pantheon. In de Bijbel echter heeft God, toen het mensenras eenmaal was geschapen, ons blijkbaar aan ons lot overgelaten, hoewel Jezus als zijn zoon in het Nieuwe Testament de schakel weer voor ons zou hebben gelegd. Maar al is dat zo, het lijkt niet erg waarschijnlijk dat wij ooit met de goden in contact zullen komen.

Frank: Mijn gedachten gingen dezelfde kant uit en vooral naar Genesis. Zoals Martha zei, was er kennelijk eens een tijd, waarin de Goden nauw betrokken waren bij onze vooruitgang en hun uiterste best deden hun indruk op ons achter te laten. In het eerste hoofdstuk wordt ons gezegd dat de Here God in de koelte van de Hof wandelde en met Adam en Eva sprak en dat hij later met Enoch wandelde; en enkele hoofdstukken verder dat de zonen van God, die zagen dat de dochters der mensen schoon waren, hen tot vrouw namen en hun kinderen werden "helden". We weten allen hoe het verhaal verder gaat en dat met de snelle bevolkingsaanwas in de loop der elkaar opvolgende cyclussen, het kwaad op aarde kwam en God het inderdaad betreurde ooit de mensheid in het aanzijn te hebben geroepen en besloot haar te vernietigen. Maar op het laatste moment wordt het vertrouwen van God in het menselijke ras hersteld door Noach, die "een rechtschapen en volmaakt" man was en aan wie een middel aan de hand werd gedaan, waardoor wij allen nog een kans zouden krijgen. Waar het op neerkomt is dat Noach klaarblijkelijk door zijn ingeboren zuiverheid van hart, het juiste "offer" bracht, dat automatisch de deur tot goddelijke interventie opende en hij werd "gered" en werd zodoende de "reddingsplank" voor alle toekomstige generaties van mensen.

Voorzitter: Al deze verhalen over God en de goden en de eerste mensheid, die men in verschillende godsdiensten en mythologieën van Oost en West aantreft, herinneren er ons alleen maar aan, ieder op hun eigen wijze, dat zich in het diepste binnenste van ieder mens een vonk van de godheid bevindt. Wanneer wij eenmaal zelfbewust leren denken en bewust kiezen tussen goed en kwaad, is het onze taak onszelf tot geschikt voedsel voor de goden te maken, omdat we geen ogenblik kunnen blijven bestaan, laat staan evolueren zonder het goddelijke voedsel dat zij verstrekken.

Het is duidelijk dat ik het niet over stoffelijk voedsel heb; ik spreek over het voedsel dat evenzeer deel uitmaakt van hun wezen als van het onze. In dit proces van groei en verlichting zijn de mogelijkheden tot uitwisseling van hulp en voedsel tussen goden en mensen of tussen de Elohim, Allah, Brahma en de menselijke ziel onbeperkt. Het is van begin tot eind twee richtingverkeer; er is in feite een veel nauwer verband tussen onszelf en iedere andere evoluerende eenheid in de hele hiërarchie van leven dan wij beseffen.

Maar laten we eens zien hoe Krishna dit thema ontwikkelt. Nadat hij Arjuna er aan heeft herinnerd dat hij, die geniet wat hem door de goden is geschonken zonder "hun een deel te offeren" een dief gelijk is, verklaart hij dat zij, die nemen wat overblijft nadat de goden zijn voorzien, van hun zonden gereinigd zullen worden, terwijl zij, die hun voedsel alleen voor zichzelf bereiden, het brood der "zonde" eten. Hier wordt stellig niet op stoffelijk voedsel gedoeld, maar op die kwaliteiten van hart en geest die, wanneer ze overvloedig aan het goddelijk-deel in ons worden geofferd, ons zullen helpen ons van dwalingen te verlossen, terwijl zij, die hun offer alleen terwille van zichzelf gereed maken, niets dan ongeluk zullen oogsten. Daarna volgen twee verzen, die tot heel wat speculaties onder Gītā-studenten in het westen aanleiding hebben gegeven:

" Schepselen bestaan door voeding, voedsel ontstaat door regen, regen ontstaat door offer, offer ontstaat door handeling.

... Weet dat handeling zijn oorsprong heeft in Brahma; daarom is de allesdoordringende Geest te allen tijde in het offer aanwezig."

Joan: Hierover heb ik allerlei opvattingen

gehoord, maar niet één die me bevredigt. Ook verschillenden van ons hebben juist dit punt over de regen, die door offer ontstaat, besproken, maar ik had niet het gevoel dat iemand met de goede oplossing voor de dag kwam. Niet dat ik een bepaald antwoord verwacht, want ik weet niet wat ik moet verwachten; maar toch heb ik het gevoel dat, als ik het juiste antwoord hoor, ik dat zal weten.

Voorzitter: Niemand krijgt ooit het "juiste antwoord" van iemand anders, of het nu gaat over regen of offer of wat Krishna bedoelt met "handelen in niet-handelen". We krijgen misschien wel genoeg ideeën van anderen, ook wel goede, maar het werkelijk "juiste antwoord" voor ieder van ons moet uit ons innerlijk zelf komen. En als we dat ontvangen zullen we het weten. Laten we daarom zoveel mogelijk gedachten uitspreken en zien wat er gebeurt. En als we dan vanavond uit elkaar gaan, moeten we ze helemaal loslaten en ons bewustzijn de gelegenheid geven voor de dag te komen met wat voor ieder van ons op dit moment het juiste is. Later zullen we onze opvattingen misschien helemaal herzien als we een ruimer facet van de waarheid zien. Wilde jij wat zeggen Tom?

Tom: Ja, het eerste deel nl. dat alle schepselen door voeding bestaan en dat voedsel door regen wordt voortgebracht is eenvoudig genoeg, want alle rijken, van de mens tot de mineralen bestaan door voedsel, en allen offeren ze een deel van hun leven aan het rijk daarboven tot het rijk van de mens, zodat een natuurlijke uitwisseling van levenskracht en energie onder hen plaats heeft, althans stoffelijk. En regen is natuurlijk een noodzakelijke factor voor het instandhouden van al het organische leven. Zelfs een mens kan dagenlang, misschien wel weken zonder slaap of voedsel en blijft toch in leven, maar als men geen water (of regen) heeft gaat men dood. De

moeilijkheid komt als Krishna categorisch beweert dat "regen door offer" ontstaat. Als ik natuurkundige was, zou ik daar wel een bewijs voor willen zien. Maar zelfs nu ik dit zeg vraag ik me toch af of de huidige doorbraak in de ruimte niet een merkwaardig nieuw bewijs levert van de uitwisseling van één of andere vorm van energie tussen de aarde en de hemelse regionen.

Hazel: Ik bladerde onlangs door Fraser's een-delige uitgave van The Golden Bough (De Gouden Tak), dat fascinerende verzamelwerk van mythen en volksgebruiken van oude rassen en stammen en trof daarin een omvangrijk gedeelte aan, dat geheel gewijd was aan de magische beheersing van de elementen, in het bijzonder de regen. Hij merkte op dat gewoonlijk de medicijnmannen en stamhoofden de regenmakers waren, daar men geloofde dat hun superieure kennis van de natuurwetten hen het best geschikt maakte de regengoden te overreden. Als er te veel regen viel moesten de zonne- en windgoden gunstig worden gestemd om de wolken te doen verdrogen of ze uiteen te drijven; en als er een droogte ontstond, werden de juiste offers gebracht om de wolken te bewegen boven hen te verschijnen en hun inhoud over het verdorde land uit te storten. Allerlei ceremoniële ritens werden beoefend. In hoofdzaak volgde men de theorie, dat het "gelijke het gelijke aantrekt", zodat water werd gebruikt als er regen werd gewenst; of vuur om de regen te doen ophouden. Krishna's uitspraak dat "regen ontstaat door offer" deed mij denken aan één van de inboorlingen-stammen in Centraal Australië, die geloven dat het hun ceremoniën zijn, natuurlijk met medewerking van de geesten van hun voorvaders, die de regen voortbrengen.

Voorzitter: Dank je wel Hazel. Alle oude

volkeren, beschaafde zowel als primitieve hebben inderdaad ingezien welk een krachtig verband er bestaat tussen de kosmische krachten en de mens. Of menselijke wezens het weer en het klimaat sterker beïnvloeden dan de elementen dat de mens doen, is even moeilijk uit te maken als het geval van de spreekwoordelijke kip en het ei. Wat zijn de verbazingwekkende meteorologische verschijnselen die wij op aarde meemaken - de bliksem en de wind, de magnetische en elektrische stormen, het noorderlicht in de poolstreken, anders dan manifestaties van energie, om nog maar niets te zeggen van de kosmische en x-stralen die uit de ruimte en van en door de zon tot ons komen. En wat is energie anders dan een uiting in een veelheid van vormen en voertuigen van het Goddelijke in actie? We zien de verschillende graderingen van levende wezens in een heelal, van het atoom door de lagere rijken heen naar de mens, maar houden zelden rekening met de mogelijkheid dat zonnen en sterren, nevels en kometen, ook het zaad van het Goddelijke kunnen huisvesten. Als de regen een verkwikking betekent voor plant en dier en voor ons stoffelijk lichaam, waarom zou ze dan ook voor de menselijke ziel niet een goddelijke verjongende kracht kunnen betekenen?

Waar voert dit alles ons heen? Naar het simpele feit dat er in de ganse kosmos niets bestaat los van het Goddelijke - overal godsvonken, in de kern van het atoom en de zon, in het hart van de mens.

Dan: Bedoelt U dat er een keten van verantwoordelijkheid bestaat die ons allen verbindt? Dat is een verbijsterende gedachte, want dat houdt in, dat zelfs de geringste daad invloed uitoefent op elk ander deel van het heelal. Als er dan bijvoorbeeld ook dit verband bestaat tussen ons en de regen - ja, ik weet niet hoe ik moet zeggen wat ik bedoel....

Voorzitter: Een ontastbaar en onzichtbaar verband, maar niettemin wezenlijk, niet alleen tussen de regen en de mens, maar tussen elk atoom in de ruimte zowel boven als beneden de menselijke sfeer. Maar ga door Dan, het was niet mijn bedoeling je betoog af te breken; ik wou dit er alleen aan toevoegen.

Dan: Ik ben blij dat U dat deed. Wat ik probeerde te zeggen was dit: als deze verbindingslijn tussen alle rijken bestaat, moet het een enorm verschil maken, niet alleen voor onszelf, maar ook voor het welzijn of wat ook van zelfs de verst verwijderde nevelvlek.

Jack: Maar dan worden de menselijke handelingen zo belangrijk dat ze in geen enkele verhouding meer staan tot wat wij er mee bedoelden en dat kan ik niet inzien, omdat het meeste wat we doen onbetekenend is vergeleken met wat er bijvoorbeeld in het zonnestelsel gebeurt.

Voorzitter: Niets is onbetekenend want er is geen gedachte of daad die de gehele economie van de natuur niet ten goede of ten kwade beïnvloedt. Die invloed kan ontzaglijk klein zijn, maar ze is er toch. Dat betekent dat wat en hoe we denken en voelen zeer belangrijk is en dat het onvermijdelijk zijn trillingen uitzendt door het hele rijk van de natuur, langs onzichtbare verbindingskanalen om eenmaal in de verre toekomst weer tot ons terug te keren als een zegen en een stimulans tot groei, of als een ernstige waarschuwing onze zwakke punten te versterken en onze motieven te zuiveren. Neen er is geen einde aan de praktische toepassing van deze onderlinge afhankelijkheid tussen alle rijken in de natuur, want er bestaat inderdaad een broederschap, die de gehele levenshiërarchie omvat. Zoals de Buddha's in de beeld-

houwkunst of schilderkunst vaak worden afgebeeld met één hand omhoog ter ere van het Licht dat van boven komt en van die wezens die hoger staan in ontwikkeling en groei dan zij, en met de andere hand omlaag naar ons gericht als een gebaar van hulp en aanmoediging, zo bestaat er ook een voortdurende offering of uitwisseling van voedsel tussen het ene rijk en het andere. "Zo boven, zo beneden" en omgekeerd. Wanneer Krishna dus spreekt over de Goden, die de mens voeden en over de mens die de goden voedt en over de regen die door offer ontstaat en offer door juist handelen, dat zelf verbonden is met de Opperste Geest die alles doordringt, spreekt hij letterlijk - geestelijk zowel als materieel.

Joan: Dat maakt het veel duidelijker. Zo heb ik er nooit over nagedacht maar ik voel dat dat de juiste manier is.

Voorzitter: Als iemand iets in zijn natuur overwint, één of andere gewoonte of gedachte, die deel van zijn karakter uitmaakte, maar waarvan hij wist dat hij die moest kruisigen en als hij dat als een offer brengt op het altaar van geestelijke groei, is het dan niet waar dat iets verfrissends, dat we regen kunnen noemen, de bloem van de ziel water geeft en het mogelijk maakt dat ze tot vollediger bloei komt? De geestelijke bronnen der goden regenen hun kracht in onze ziel en wij groeien en winnen aan kracht en worden een meer waardevol instrument in hun dienst.

Joan: Prachtig. Nu is me iets duidelijk. Ik geloof dat het woord offer me op een dwaalspoor bracht, omdat het altijd scheen te betekenen dat we iets groots moesten opofferen, maar het offer kan ook het kleinste ding zijn. We hoeven nergens op te wachten maar kunnen elke dag beginnen.

Voorzitter: Het is de kwaliteit van een gedachte die de beslissende factor is, niet de omvang!

Martha: Zou de analogie van het eenvoudige zonlicht, om eens een ogenblik een ander beeld te gebruiken, niet kunnen illustreren hoe een liefhebbende gedachte een ander kan bereiken? We zeggen dat de zon straalt; zij die hem nodig hebben en hem zoeken ontvangen hulp; zij die hem ontlopen en zich in de schaduw begeven krijgen dat niet. Er bestaat zoiets als stralende liefde die niet te definiëren is - evenals de zon beperkt die zich niet tot één mens, één grashalm of één bos. Het is een alomvattende invloed.

Voorzitter: Je hebt gelijk Martha, of we nu spreken over de regen of de zon of een menselijke gedachte, er is sprake van een straling, een offeren van zichzelf voor de gehele natuur en in gelijke mate zullen de vier windstreken van het heelal een verheffende invloed ondergaan. Maar als we alleen offeren opdat de geestelijke dauw van ons hoger zelf onze ziel zal doen groeien, hebben we zijn kracht al te niet gedaan. We zijn zo gehecht aan wat we hopen dat het gevolg zal zijn van ons streven, dat de vrucht van ons offer is bedorven voor ze kon rijpen.

Laten we daarom, waar onze plichten ook liggen, rustig en eenvoudig leven en werken, zonder te denken aan wat er kan gebeuren en dan zullen we inderdaad helpen het wiel der vooruitgang te doen wentelen. Het oude gezegde is van toepassing: Voor elke stap die wij doen in de richting van het Goddelijke, is het Goddelijke gedwongen even ver in onze richting te gaan.

We hebben ook nu weer slechts één bladzijde van de Gītā besproken - en er had nog veel meer gezegd kunnen worden. Maar ook in dit opzicht moeten we niet naar de resultaten zien! Ik hoop

dat U allen evenveel aan de besprekingen hebt gehad als ik.

vertaald uit:
Sunrise Juni 1960.

-O-O-O-

HET VERLOREN WOORD.

Zolang de mensheid zich tastende een weg heeft gezocht door het labyrint van de tijd, zijn er altijd enkelen geweest die intuïtief genoeg waren om te begrijpen dat achter het uiterlijke beeld van valse goden en het starre formalisme van door mensen gemaakte geloven een oorspronkelijke wijsheid verborgen ligt, waaraan alle wereldgodsdiensten zijn ontsproten. Een onpartijdig bestudeerder, die de vele overeenkomsten ziet achter de verscheidenheid van namen en door de kerk aangebrachte uiterlijkheden waarachter elk geloof schuil gaat, kan tot geen andere conclusie komen. Niet alleen had men het vermoeden, dat er een archaische leer bestaat, maar ook hebben er in elke eeuw mensen geleefd van een buitengewoon groot, geestelijk formaat, die op de bladzijden der beschaving hun "onuitwisbaar stempel" hebben gedrukt - de Christussen en Buddha's, de Krishna's, Plato's en Sankara's en vele anderen, Ingewijden in de diepste betekenis van het woord.

Verklaarde vijanden van elke vorm van dogma als zij waren kwamen zij niet om "nieuwe" godsdiensten te stichten, noch om de mensheid met nog meer priesterorden te bezwaren, maar zij probeerden telkens opnieuw om in de mensheid het besef van haar goddelijke vermogens wakker te roepen. Zij waren er het levende bewijs van dat de bronnen van een eeuwige filosofie in elk land en in elk ras vloeien ter wille van hen, die deze "waardig en ertoe gerechtigd" zijn. Zoals steeds, zijn "velen geroepen, maar weinigen uitverkoren" - en de leraren en leiders der mensheid hebben telkens weer de kern van die Wijsheid overgedragen aan hen, die het vermogen bezaten haar in zich op te nemen en te begrijpen. Maar toch vielen vele zaden

op rotsachtige en onvruchtbare grond om later misvormde en bittere vruchten voort te brengen. In overeenstemming met de oude wet hebben deze boodschappers niets op schrift gesteld, maar hun latere volgelingen deden dat wel en dan nog alleen in symbolisch en allegorische vorm; de onnadenkenden geven hieraan dwaas genoeg een letterlijke uitleg en verlangen dat anderen dat ook doen.

"Mens, Ken Uzelf!" , "De Vader en het Koninkrijk zijn in U", "Ook Gij zijt goden" - dit was de kern van hun boodschap. Het is "de sleutel tot de goddelijke verborgenheden" en wanneer de mens die eenmaal bezit, zal hij zich niet langer op dwaalwegen willen laten leiden. Niets is noodlottiger voor religieuze lichtgelovigheid dan wanneer de mens leert begrijpen, dat de Goddelijke Vonk - "het Licht dat ieder mens, die in de wereld komt, verlicht" - de enige god is die hij ooit kan kennen. Het is de ware in hem wonende Christus, die tijdelijk is gekruisigd op het kruis der stof - de Grote Architect, begraven onder het stof van de menselijke tempel.

De Vrijmetselarij is rijk aan symboliek en allegorie - de "universele taal" - en biedt aan hen, die niet tevreden zijn met een letterlijke verklaring van haar mystieke rituelen een zeldzame gelegenheid om haar afkomst na te gaan van de esoterische leringen van het oude Joodse denken, dat op zijn beurt zijn oorsprong vond in de heilige "traditie" van de Chaldeeuwse Kabbala. Iets dergelijks heeft plaats in de Christelijke overlevering, die veel van haar mystiek ontleende aan de Mysterie-leer van het oude Griekenland.

Dat de grootste maçonnieke geleerde der moderne tijd, Albert Pike, het bestaan van een geheime wijsheid beseft is duidelijk:

" Achter de sluier van alle priesterlijke en mystieke allegorieën der oude dogma's, onder het zegel van

alle heilige geschriften, in de ruïnen van Nineveh en Thebes, op de verweerde stenen der oude tempels en op het zwart geworden gelaat van de sphinx van Assyrië of Egypte, in de monsterachtige of wonderbaarlijke voorstellingen die de heilige bladzijden der Veda's voor de gelovigen in India vertolken, in de vreemde emblemen in onze oude boeken over alchemie, in de ceremoniën die alle geheime genootschappen bij toetreding verrichten, vinden we de sporen van een leer, die overal dezelfde is en overal zorgvuldig is verborgen gehouden. De occulte wijsbegeerte schijnt de voedster of petemoei van alle godsdiensten te zijn geweest, de geheime hefboom van alle intellectuele krachten, de sleutel tot alle goddelijke verborgenheden en de absolute Heerseres in de eeuwen, waarin die wijsbegeerte uitsluitend bestemd bleef voor de opvoeding van Priesters en Koningen. "

Het ontbreekt deze verdienstelijke stelling niet aan bewijzen, ondanks het feit, dat duizenden oude manuscripten door godsdienstig fanatisme moedwillig werden vernietigd. We kunnen helaas door gebrek aan ruimte slechts één of twee bewijzen aanhalen uit de enorme hoeveelheid beschikbaar materiaal. G.de Purucker schreef in zijn Fundamentals of the Esoteric Philosophy (Grondslagen der Esoterische Wijsbegeerte) :

" Een studie, die iedereen kan maken van de leringen in de Upanishads, in "Het Dodenboek", in de Neo-Platonische Wijsbegeerte, in de Scandinavische Edda's en elders, toont aan dat zij één gemeenschappelijke basis hadden, één grondslag en één gemeenschappelijke waarheid bevatten. Verschillende mensen onderwezen in verschillende eeuwen en op verschillende tijdstippen dezelfde waarheid; zij gebruikten andere woorden en andere.... metaforen; maar daarachter was altijd de Oude Leer,

de Geheime Wijsheid.... Ze vertegenwoordigt in werkelijkheid de innerlijke leringen van Pythagoras en Plato en de innerlijke betekenis van die mystieke leringen, die in Griekenland in omloop waren onder de naam van de Orphische hymnen. "

Het is steeds hetzelfde drama maar het wordt onder verschillende namen en door andere hoofdpersonen opgevoerd en steeds kan men dezelfde lijn in het onderricht ontdekken, dezelfde wijsbegeerte, omdat deze de kern vormde van het onderricht en de training in de verschillende vertakkingen der Mysteriën in archaische tijden. Meer dan 100 jaar geleden schreef de brillante en diepzinnige Griekse geleerde Thomas Taylor:

" Wat de wijsbegeerte betreft met behulp waarvan de Mysteriën tot ontwikkeling kwamen.... ze is even oud als het Heelal zelf en al mag de continuïteit van haar bestaan door tegengestelde systemen verbroken zijn, ze zal in verschillende tijdperken opnieuw verschijnen zolang de zon zelf de wereld blijft verlichten. Ze is door bedriegelijke opvattingen krachtig aangevallen en dat kan ook in de toekomst het geval zijn, maar de tegenstand zal even dom zijn als die van de golven der zee tegen een tempel, die op een rots is gebouwd... Hoezeer ze ook in vergetelheid mag raken in barbaarse tijden en bespot mag worden in perioden van goddeloosheid, ze zal opnieuw tot bloei komen - in de oneindigheid der elkaar opvolgende tijdperken. "

-Eleusische en Bacchantische
Mysteriën.

Aldus blijkt of we de godsdienst der Egyptenaren bestuderen, de geschriften der Perzen of die van de Buddhistische, Hindoese of andere oude volkeren, waar die Scholen ook bloeiden, of deze aan het publiek bekend waren toen de tijden gunstig waren of

"ondergronds" werkten in perioden van "geestelijke onvruchtbaarheid", dat de Mysterie-lering of het Verloren Woord bewaard is gebleven. We behoeven slechts het juk van het dogma en de molensteen der letterknechterij, die de ingewikkelde en verwarrende kunstgrepen der priesterpolitiek ons om de nek hebben gebonden, van ons af te schudden om tot het besef te komen dat we allen evenveel recht hebben op het "koninkrijk der Mysteriën", mits we de regels van het spel opvolgen. "Leef het leven en ge zult de leer kennen" - de waarheid is beschikbaar, maar het is aan ons haar te zoeken en te ontdekken.

-Clifton Meek

-O-O-O-

Ware religie toont haar invloed in al onze gedragingen; zij is als het sap van een levende boom, dat vloeit door de verste vertakkingen....

Alle nederige, zachtmoedige, barmhartige, rechtvaardige, vrome en toegewijde zielen behoren overal tot één religie en als de dood het masker heeft weggenomen zullen zij elkander kennen, al maakt het verschil in uiterlijke omhulsels hen tot vreemden.

-William Penn

vertaald uit:
Sunrise Juni 1960.

-O-O-O-

DE SCEPTISCHE GEEST.

Het gaat met een filosofie net als met mensen - als we een mens beoordelen houden we zelden rekening met zijn gehele leven vanaf het begin, omdat we onmogelijk alles van hem kunnen weten en als we proberen een oordeel uit te spreken over een levensfilosofie, kunnen we dat niet naar behoren doen, omdat we zelden meer dan een fragment van haar volledige inhoud begrijpen. Het is merkwaardig dat de verschillende wijsbegeerten, die de mens heeft ontwikkeld, nimmer louter reeksen denkbeelden op papier zijn, die eens en voor altijd zijn geformuleerd en verder onveranderd blijven. Ze hebben allen hun eigen leven, geschiedenis en ontwikkeling en kunnen geheel anders eindigen dan ze zijn begonnen.

Er is echter altijd een verbindende draad tussen de vele stadia die een bepaalde wijsbegeerte doormaakt, zodat we bijvoorbeeld in bijna elke eeuw het wezen van de Cynische, de Sceptische en de Stoïcijnse filosofie kunnen ontdekken. Maar geen van deze heeft voortdurend dezelfde taal gesproken. Bijgevolg worden de verheven denkbeelden, die de geesten der mensen bezielen en aan hun ervaring zin en betekenis geven, vaak niet in hun juiste verhouding gezien. Als wij een filosofie uitsluitend naar haar edelste vertegenwoordigers of haar grootste bloeitijd beoordelen, leidt dat er toe, dat wij haar betekenis en invloed overschatten; terwijl, als wij iets dat minder is dan haar hoogste aspect, als kenmerkend voor haar beschouwen, we haar wezenlijke waarde onderschatten. Dit is een dilemma, waaraan niet zo gemakkelijk valt te ontkomen.

Laten we ons verplaatsen naar die belangrijke periode van het Oude Griekenland en bedenken dat

niets in dit hoofdstuk der menselijke ervaringen ooit dood genoemd kan worden, behalve de lichamen van de mensen die toen leefden. In die vruchtbare eeuwen werden bepaalde wegen gebaad die wij in het Westen van toen af voortdurend hebben gevolgd. Van enkele van deze wegen lag het beginpunt in de algemene ineenstorting van erkende waarden, die kenmerkend was voor de laatste eeuwen der Griekse beschaving, de eeuwen van verval toen militaire nederlagen, politieke corruptie en maatschappelijke ontbinding hun stempel van ontmoediging op gehele generaties van denkers drukten.

Sinds de eerste dagen van die schitterende beschaving hebben grote en knappe denkers getracht het heelal te verklaren, hoe het is opgebouwd en wat het ware wezen van alles is. Eeuwenlang heeft de mens zich met vreugde aan dit onderzoek gewijd en werd hij door elke volgende theorie tot nieuwe argumentatie en onderzoekingen aangespoord. Tenslotte werd men echter de schijnbaar eindeloze verscheidenheid van theorieën, stelsels en denkbeelden moe. Sommigen begonnen deze verscheidenheid en dit gebrek aan overeenstemming te zien als een aanwijzing dat geen enkele wijsgeer werkelijk iets wist en dat in feite menselijke wezens onmachtig zijn het heelal te kennen. Zij, die tot deze conclusie kwamen, waren de oorspronkelijke sceptici.

"Kijk", zei men, "de grote denkers kunnen het niet eens worden over het bestaan van God of het wezen van onze wereld. Zij zijn nooit tot overeenstemming kunnen komen! Wie heeft er dan gelijk? Is dat niet het bewijs dat zij allen in het duister tasten?" Anderen riepen: "Zie eens hoe verschillend onze zintuigen ons over alles inlichten; de ene mens ziet dit, een ander dat en er zijn geen twee mensen die als ze het zelfde hebben gezien hetzelfde verslag geven. Wie

kan uitmaken wat er werkelijk is waargenomen en wat niet? Bewijst dit niet dat wij niets weten, dat niemand iets weet en dat niemand iets kan weten?"

Zo ontstond de school der Sceptici, die als grondslag heeft de twijfel aan de mogelijkheid om als mens ergens zekerheid over te krijgen, of het de kleur van een blad is of het wezen van het heelal. De meest in ere gehouden en aanvaarde overtuigingen werden in twijfel getrokken - zelfs God bleef niet buiten schot. Dat was de tijd, waarin ook de Cynische School opkwam - een tijd waarin geldende normen en politieke en zedelijke tradities verdwenen. De cynische filosofie vormde een belangwekkend contrast met die der sceptici, niet zozeer om haar houding, dan wel om haar standpunt. Ze ontstond als een poging van ernstige mensen om tegenover de krachten der ontbinding een innerlijk rijk van werkelijke waarden in stand te houden. Met de jaren veranderde ze echter merkbaar; en thans beschouwt men de cynicus gewoonlijk als iemand, die niet gelooft dat er ergens goedheid bestaat. Aan de andere kant vertoont de opkomende sceptische filosofie en haar latere ontwikkeling tot één van de belangrijkste trekken van de beschaafde mens, precies het tegenovergestelde beeld, nl. een onbeduidende beginperiode en een rijke bloei.

Maar de sceptici waren niet de eersten, wat betreft hun houding van hardnekkige twijfel. Socrates had zich meer dan een eeuw eerder naam gemaakt door onder de jeugd van Athene rond te gaan en haar te verzekeren, dat hij werkelijk niets wist. Dit amuseerde zijn toehoorders, want iedereen wist dat hij de wijste onder de mensen was. Hoe innemend van hem om zo bescheiden te zijn over zijn eigen wijsheid! Maar hij meende het ernstig, want zijn leerling Plato die in zijn Dialogen verslag uitbrengt, schildert hem consequent als iemand die de meeste van zijn discussies eerder met een vraagteken dan met een

uitroepeten besloot - veeleer met twijfel dan met zekerheid. Wij zien hoe Socrates enkele van de diepste en lastigste levensproblemen aan de orde stelt, met de welbewuste bedoeling zijn luis-teraars in een toestand van verwondering en twijfel achter te laten in plaats van met bepaalde gevestigde conclusies, dat de dingen eens en voor altijd zo zijn. Helaas dreven zijn bewonderaars dit te ver door, vooral toen tijdens verstoringen in de politieke toestand er een algemene ineens- storting plaats vond van de tot dat moment be- staande veiligheid en zekerheden, met als gevolg dat wat bij Socrates een gezond verlangen was naar kennis, bij latere denkers tot een star dog- matische houding werd van tot het uiterste door- gevoerde twijfel.

In de derde eeuw v.Chr. schreef Timon een voor de Sceptische school typisch puntdicht: "Dat honing zoet is weiger ik te beweren; dat ze zoet schijnt geef ik volmondig toe". De sceptische leermeesters in de Academie beoefenden hun filo- sofie door geen eigen standpunt te verdedigen, maar door elke theorie die de studenten opperden, scherp te kritiseren. Arcesilaus bijvoorbeeld placht twee tegenstrijdige stellingen te poneren en aan te tonen hoe men heel goed beide kan ver- dedigen en daarna beide kon afbreken. Bertrand Russell merkt over deze wijze van onderricht het volgende op:

" Ze zou ten zeerste zijn aan te bevelen, indien de jonge mensen die zijn leerlingen waren, kans hadden gezien zich er niet door te laten verlam- men. Maar in feite schijnt geen van hen iets te hebben geleerd behalve schranderheid en onver- schilligheid voor de waarheid. "

Zo gebeurde het dat deze beweging, die ongen- schijnlijk was gewijd aan het zoeken naar waarheid

door sceptisch te staan tegenover ieder willekeurig gezag en gevestigd dogma, in werkelijkheid leidde tot een ontkenning van de mogelijkheid om tot enige ware kennis te komen. Ze verwekte twee typische houdingen: conformisme en luiheid. Als er, zo werd betoogd, geen grondige reden bestaat om de ene handelwijze te verkiezen boven een andere, waarom zou men zich dan niet aanpassen aan de bestaande gebruiken, als er geen speciale reden is zich daartegen te verzetten. Een scepticus zou daarom godsdienstoefeningen kunnen bijwonen, nauwgezet de knievallen uitvoeren en de juiste woorden op het juiste ogenblik uitspreken, maar zonder de overtuiging die deze handelingen zou moeten bezielen.

Aan de andere kant trok vanzelfsprekend de filosofie van het scepticisme niet alleen intelligente drogredenaars aan, maar ook de luien en zorgeloozen van geest, want ze moedigde feitelijk de mensen aan niet langer na te denken over de oude problemen, die de mens altijd hadden bezighouden. Het was veel gemakkelijker aan te nemen dat alle met elkaar botsende gedachtenstelsels zich alleen maar lieten voorstaan op kennis die zij niet bezaten dan om hun conclusies tegen elkaar en tegen al het beschikbare bewijsmateriaal af te wegen en de problemen voor zichzelf te overdenken. Haar voornaamste aantrekkingskracht schijnt er in te hebben bestaan dat ze een gemakkelijk tegengif bood tegen zorgen, maar de prijs die ze vroeg was intellectuele verantwoordelijkheid.

Zo kwam het dat het scepticisme als filosofie nooit veel te betekenen had, want het ontbrak haar aan positieve en constructieve resultaten en wel omdat men probeerde er een vastomlijnd en volledig stelsel van te maken in plaats van er mede te volstaan zich datgene wat aan gezond verstand aanwezig is in een sceptische benadering.

ten nutte te maken. Zij veranderden de waarheid dat er veel is dat wij beweren te weten omtrent het leven, maar waarvan wij in werkelijkheid onkundig zijn, in de negatieve en verregeaande bewering dat de mens nooit ook maar iets zal kunnen weten. Waar de gezonde onderzoekende geest zegt: "Ik weet het niet, maar ik probeer er achter te komen," zegt de dogmatische scepticus: "Niemand weet iets, niemand heeft ooit iets geweten en evenmin kan iemand ooit iets weten." Dat is iets volkomen anders.

Is het dan niet verwonderlijk om te beseffen dat, afgezien van wat er van de Sceptische school in het oude Griekenland is geworden, de sceptische benadering voor de beschaafde mens van wezenlijke betekenis is en altijd zal zijn? De geest van het scepticisme heeft inderdaad een absoluut noodzakelijke rol gespeeld in de ontwikkeling van de kennis van de mens omtrent zichzelf en zijn wereld, want er is voor hem geen gelegenheid zich nieuwe en ruimere inzichten te verwerven tenzij hij tot verwondering en twijfel bereid is. Zoals Josiah Royce eens heeft gezegd:

" De waarheid komt het eerst tot ons in de vorm van twijfel. En we kunnen de waarheid die wij zoeken nooit dicht genoeg naderen, als we er niet gedurende een poos aan gewanhoopt hebben."

Wij zijn die oude denkers werkelijk veel verplicht, ondanks de uitersten waartoe hun inzicht hen voerde. Aan hen hebben wij de geest van diepgaand onderzoek te danken die was gericht op alle gemakkelijke beweringen, alle intellectuele vertoon en elk waterdicht geloof. Hoewel zij tenslotte van hun eigen waarheid een onvruchtbaar dogma maakten, hebben wij aan hen het eeuwig geldend inzicht te danken, dat een arrogante zelfverzekerdheid en ingebeelde zekerheden van de mens eerder

uit onwetendheid voortkomen dan uit kennis. Sinds die eerste eeuwen hebben moedige sceptici aan 's mensen geestelijke gezondheid een hoogst waardevolle dienst bewezen door de dwaasheden aan de kaak te stellen die waren begaan door mensen die zich lieten voorstaan op kennis, die zij niet bezaten.

Zulk een scheppend scepticus was Voltaire, die de mensheid diende door de theologische en kerkelijke huichelarij met zijn onderzoekende twijfel te ontmaskeren. Zo iemand was ook Robert Ingersoll, die aantoonde, dat een leven dat gewijd is aan het zoeken naar waarheid en menselijke goedheid niet een door mensen gemaakt geloof behoeft te dienen. Vermetele vernieuwers der wetenschap, van Galileo en Copernicus tot Einstein, Heisenberg en Rhine waren niet bereid om wat er in hun dagen aan kennis omtrent de mens en het heelal werd geaccepteerd, als vaststaand en afdoende te beschouwen. Een scheppend scepticus van verheven formaat was Jezus die, toen hij werd betrokken in een discussie over de Sabbat en over wat men meent te moeten doen uit kracht van het heilige gebruik, de volgende van een sceptische geest vervulde woorden sprak: "En waarom oordeelt ge zelfs niet voor Uzelf wat juist is?"

Overal waar mannen en vrouwen hun normale verstandelijke vermogens gebruiken en van elk denkbeeld, bewering of geloof waarmee ze in aanraking komen, degelijk en onbevangen kennis nemen, ze onderzoeken, onder de oppervlakte doordringen en ze vaak genoeg aan alle kanten bezien om te weten wat ze behelzen, voordat zij hun instemming betuigen en hun vertrouwen schenken, daar zal de geest ervan tot uitdrukking komen. Ze komt opnieuw tot leven in de moderne liberale, religieuze filosoof, die ons eraan herinnert, dat er geen deugd steekt in het geloven als zodanig, die ontdekt heeft, dat geen geloof, hoe groot of hartstochtelijk ook, waar kan maken wat niet waar is of redelijk kan maken wat niet redelijk

is als het door een onderzoekende geest wordt beproefd. Zolang er onder ons de geneigdheid is alleen te geloven wat we willen geloven; zolang de mens er toe komt zijn onafhankelijk denken te vernederen voor het gezag van het dogma of een dictator of een heiland, die zichzelf als zodanig heeft opgeworpen, zolang de mens het plezieriger vindt anderen voor zich te laten denken dan deze moeilijke en vaak onzekere denkarbeid zelf te ondernemen, zolang zal er in de wereld behoefte zijn aan de geest van de scepticus.

Het doel van de oprechte en scheppende scepticus is om de onopgesmukte waarheid te vinden, of deze aangenaam, schokkend of pijnlijk is. Want alleen de waarheid en een onbevreesd zoeken daarnaar - het vermogen om mensen en dingen te zien en te begrijpen zoals ze zijn en niet zoals zij zich voordoen - kunnen voor ons het leven openbaren in zijn volle hoogte en diepte en kunnen ons helpen ons te ontwikkelen, zoals het menselijke wezens betaamt, die begiftigd zijn met het wonderlijke vermogen waar te nemen en te begrijpen.

-Peter Samsom, Predikant
West Shore Unitarian Church,
Cleveland, Ohio.

vertaald uit:
Sunrise Juni 1960.

DE MENS: DOOR HET LOT BEHEERST OF VRIJ ?

Al is de afgezaagde uitdrukking "wat komen moet, zal komen" in één opzicht maar al te waar, ze is daarom nog geen bewijs voor fatalisme, dat een bedriegelijke halve waarheid is. Helaas wordt ons vertrouwen in het feit dat de mens in letterlijke zin de meester is van zijn eigen lot, verzwakt door de gewoonlijk nog al vage en weinig zinvolle opvattingen over de betekenis van het leven. De meesten van ons nemen als vanzelfsprekend aan, dat wij geen keus hadden wat het feit van onze geboorte betreft en dat "toeval" onze levensloop en het ogenblik van onze dood bepaalt. Dit zich hulpeloos laten meeslepen door de loop der gebeurtenissen is een laffe ontwijking van verantwoordelijkheid. In onze van energie en ondernemingslust bruisende tijd is het een tegenstrijdigheid. Ook het zonderlinge en onlogische denkbeeld, dat iedere ziel bij de geboorte een bijzondere schepping is, is misleidend. Een veel oudere opvatting is, dat de ziel een kind van het Lot is en zich bij de geboorte in een passend lichaam hult om het doolhof der aardse ervaringen te onderzoeken. De uiterlijke "rokken van vellen" zijn slechts gewaden, die de innerlijke mens gedurende zijn aardse bestaan draagt, zoals wij bont dragen voor Poolreizen en koele dunne weefsels gebruiken voor de tropen.

De Ouden leerden, dat "het heelal bestaat voor de ervaring en bevrijding van de ziel". Zij beschouwden het aardse leven als een groot avontuur van de innerlijke mens, die willens en wetens in een lichaam van zelfzuchtige impulsen en begeerten is geïnvolveerd om daaruit bewust tot groter kracht en schoonheid te kunnen evolueren. Een dergelijke gedachte geeft het leven betekenis als een opgave die de ziel waardig is en verschaft bovendien de

sleutel die ons de rechtvaardigheid doet zien, die ten grondslag ligt aan de oneindige verscheidenheid van omstandigheden, die voor ieder van ons een verschillend milieu vormen. Wij begonnen deze reis van incarnaties toen de wereld jong was; en iets in ons moet de tocht volbrengen zonder zich door welk avontuur ook te laten afschrikken.

Velen van ons houden er denkbeelden op na, die met elkaar in strijd zijn. Ondanks ons diepgaand intellectualisme verwachten we niet eens een logische "wetenschap van het leven" te ontdekken. We houden ons koortsachtig bezig met het spelen van een spel, waarvoor we geen algemeen aanvaarde regels bezitten, en wanneer de dood ons naar de stand vraagt weet niemand hoe hij die moet bepalen. Kunt U zich een kunstenaar voorstellen of een musicus of een toneelspeler die probeert aan zijn kunst uitdrukking te geven zonder rekening te houden met de regels der compositieleer, de harmonieleer, of die der dramatische eenheden? En hoe zou een ingenieur op veilige en verstandige manier de grondstoffen der natuur kunnen hanteren zonder de wetten der physica en wiskunde te kennen? Of een huisvrouw zonder enig begrip van de stoffelijke en andere behoeften van het gezin? Kortom, terwijl wij het vanzelfsprekend vinden dat wij van politiek en wetenschap, kunst, opvoeding en nijverheid, liefde, oorlog en van elke andere tak van menselijke activiteit iets maken, hebben we maar een vaag idee hoe we het menselijk leven als geheel op de juiste manier moeten aanpakken. Geslachten komen en gaan en beleggen kapitalen in ervaringen, zonder te weten waar het om gaat en of het een winstgevende zaak is of een niet in een kosmische loterij.

Onze zakelijke eeuw berekent tot op de cent de winst en het verlies van elke onderneming en onderzoekt iedere situatie met de vraag: "Wat kan

ik ermee verdienen?"Maar de meesten van ons vergeten de voornaamste vraag:"Wat zal het een mens baten als hij de gehele wereld verwerft?"en verliezen het belangrijkste feit uit het oog dat hij een ziel is, die recht heeft op een passende vergoeding voor de tijd en de inspanning die hij aan deze aardse zaak heeft besteed. Het ware zelf is niet zoetelijk sentimenteel;het is wijs en moedig - en in waarheid een ideale krijger, die opgewassen is tegen elk probleem van armoede, onwetendheid, ziekte en, wat vaak moeilijker is om naar behoren te verwerken, rijkdom, een krachtige gezondheid, misleidende kennis en kwezelachtig fatsoen.Zou de slag al niet half zijn gewonnen als we van het begin af geloofden,dat wijzelf de omstandigheden van onze geboorte hebben gekozen, opdat we uit het opgehoopte kaf van onze ervaringen nog enige wijsheid zouden kunnen ziften?

Er is iets in ieder van ons dat meer begrijpt dan het louter verstandelijke, dat er zich maar al te vaak op beroemt "te kennen" wat het niet kent. Let maar eens op een pasgeboren baby, die nog niet verstandelijk denkt, maar van het eerste ogenblik af heel goed weet hoe van zijn moeder te houden. Dit is een mystieke aanwijzing van de waarheid, dat liefde dood en geboorte overleeft en de ziel, die geboren wordt door die liefde tot het gezin en het tehuis wordt aangetrokken, die het best aan zijn behoeften aan ervaring beantwoorden. Dat de keuze voor het lichaam en het brein soms bittere medicijn betekent, schrikt het werkelijke zelf niet af, dat er naar streeft menselijke zwakheden te genezen. Bovendien moeten wij alle gevolgen onder ogen zien van de vele oorzaken die wij in het verleden in beweging hebben gezet, maar tegelijk hebben wij evenzeer de vrijheid voor een betere toekomst te werken.

Als wij, in plaats van ons te ergeren over onze omstandigheden en onze plichten die daaruit voortvloeien te ontwijken, bereid zouden zijn de noodzakelijke les die ze voor ons inhouden te verwerken,

dan zou het innerlijk zelf eerder naar nieuwe gebieden van activiteit kunnen overgaan. Juist het aanvaarden van de vlak voor ons liggende plichten zou ons deze in een nieuw licht doen zien. Een vastberaden eerlijke poging kan nooit geheel mislukken, want de onfeilbare wet is altijd op volmaking gericht, door de uit onze dwalingen voortvloeiende ongemakken tot onszelf te doen terugkeren totdat wij eenmaal beter hebben geleerd. Van fatalisme te spreken is alleen juist in die zin dat wij het toneel voor ons spel in gereedheid hebben gebracht, voor wij beginnen; maar hoe wij onze rol spelen is een open vraag waarover ieder van ons van uur tot uur moet beslissen. Het staat ons vrij er aanstonds of later een succes van te maken want het drama duurt voort, totdat ieder heeft geleerd wat geleerd moet worden.

De voorstanders van fatalisme en van de vrije wil brengen elk argumenten naar voren die de aandacht waard zijn, geen van beide kanten kan als volkomen onjuist worden genegeerd of als volkomen waar worden aanvaard. En als er in twee tegengestelde meningen logica schuilt, ligt de oplossing in een waarheid die universeel genoeg is om beide te omvatten en beide op de juiste wijze met elkaar in verband te brengen. De vraag: "Zijn wij Vrij of worden wij door het Lot beheerst?" zou niet door de eeuwen heen als een wezenlijk probleem tot ons zijn gekomen, als ze niet in leven was gehouden door kiemen der waarheid aan de ene zowel als de andere kant. De ouden bezaten een ruim inzicht, maar naarmate de oude wijsheidsgodsdienst uit het oog werd verloren bleven haar beginselen slechts in fragmenten bekend en deze schatten van kennis zijn maar al te vaak verduisterd door kunstmatige opvattingen, dogma's en dwalingen waarin ontelbare religies en wijsbegeerten in Oost en West het in een bepaald aspect van de naakte waarheid hebben gehuld. En terwijl het oog der intuïtie

door zelfzucht verzwakte, was de onvolmaakte persoonlijkheid niet langer bij machte de waarheid in haar doordringende kracht onder ogen te zien en zagen de gelovigen het betoverende gewaad van het ritueel of de cultus aan voor de waarheid die het omhulde.

Toch streven kunst, wetenschap, sociologie en ook ons aller hart naar een volmaakte werkelijkheid van rechtvaardigheid en geestelijke schoonheid met een vertrouwen dat in de tegenwoordige levensomstandigheden geen verklaring vindt. Het is alsof de idealen die de goddelijke beschermers van de jonge mensheid op haar innerlijke natuur hebben afgedrukt het bestaan van machtige vastelands en vele incarnaties hebben overleefd. Beschavingen zijn tot bloei gekomen en in vergetelheid geraakt onder het stof der eeuwen maar toch hebben de menselijke geest en het menselijke hart evenals nu altijd getrild van de echo's die zijn blijven hangen van een eenmaal gekende hogere wijsheid. Als deze echo's wegsterven, zal de mens gaan twijfelen, wanhopen en degenereren. Maar wanneer de echo's weerkeren, doet iets in de ziel de sluimerende hoop en aspiratie opnieuw ontwaken. De gehele geschiedenis laat zien, hoe de mens heeft geworsteld, gevochten en voor de waarheid is gestorven en hoe hij zelfs vele malen de hoogste prijs heeft betaald voor slappe imitaties.

Het onderlinge verband tussen tegengestelde theorieën kan alleen worden geanalyseerd als men de universele waarheid kent, waarin elke logische gedachte haar deel heeft. De uitgesproken analytische koers en specialistische tendenz van deze tijd kwam voort uit een geest van afgescheidenheid, die de religieuze secten deed vermenigvuldigen en de maatschappelijke klassen, landen en rassen verdeelden. De levensenergieën, die krachtig genoeg zijn een gezonde algemene ontplooiing mogelijk te maken, zijn door egoïsme en eerzucht omgebogen en veroorzaakten

abnormale uitwassen van mentale en stoffelijke aard; en het algemeen welzijn der mensheid wordt geschaad, terwijl het levensbloed onzer maatschappij deze lastige en kwaadaardige gezwellen van intens eigenbelang bezig is te vormen. Vandaar de botsingen tussen naties en de chaotische maatschappelijke toestanden, die de gehele wereld ontzetten en tartten.

De Heilanden van alle tijden en landen zijn levende antwoorden op de vraag: "Is de mens een speelpop van het blinde lot?" Hun wijsheid en mededogen zijn geen negatieve, toevallige elementen van de menselijke natuur, maar positieve eigenschappen, die bewust in hun karakter zijn verweven. Zij dragen de met moeite geogste lauweren van een zelfgeleide evolutie. Als het Christendom de leer van reïncarnatie weer in ere zou herstellen, zou het een logische verklaring kunnen geven van de anders onbewezen regel, dat wat een mens zaait, hij ook moet oogsten. Alleen een opeenvolging van levens biedt de mogelijkheid voor het bestaan van rechtvaardigheid en van evenwicht tussen oorzaak en gevolg. De fatalist heeft gelijk wat het verleden betreft, want elke gedachte, alle handelingen en gevoelens worden onuitwisbaar afgedrukt op het onzichtbare scherm van de tijd, dat als een duurzame film van de natuur de feiten vastlegt en niets van wat aan gebeurtenissen is opgetekend kan ongedaan worden gemaakt. Maar de toekomst behoort ten volke aan de vrije wil en het ligt in ons vermogen haar uitdaging te aanvaarden.

Een weinig nadenken zal ons doen inzien dat vaak iets in onze natuur ten nauwste verband houdt met onze omgeving: misschien brengen de omstandigheden ons met pijnlijke nadruk aan het verstand, dat onze eigen daden dezelfde eigenschappen tot uiting brengen, die wij in anderen afkeuren; want maar zelden kennen wij onze eigen fouten, zoals

het leven ons deze schildert. Na menige onfortuinlijke oogst wachten we slechts op de gelegenheid om opnieuw het onkruid te zaaien waardoor wij onschuldig menen te lijden. Neem het geval van de Puriteinen, die een woonplaats zochten waar godsdienstvrijheid heerste, maar in plaats van de onverdraagzaamheid achter te laten, namen ze deze met zich mee. We schijnen het zo druk te hebben met ons te beklagen over de steken van de doornen en distels die wij hebben gezaaid, dat wij verzuimen na te gaan in hoeverre wij verantwoordelijk zijn voor de onwelkome oogst.

Beroofd van de sleutel die de leer der reïncarnatie is, vinden we geen logische grondslag voor een geloof in rechtvaardigheid en daar er zoveel manieren zijn om de menselijke wetten te ontgaan, doen onze vage en onzekere opvattingen omtrent de Hogere Wet ons hopen er tenslotte toch aan te kunnen ontkomen. Maar het onrechtvaardig toewijzen van gemakkelijke en aangename plaatsen aan de ene groep van zielen en van ongewenste omstandigheden aan anderen, vooral als wij naar verondersteld wordt nog geen aardse ervaring hebben, zou onvermijdelijk het gehele patroon der menselijke betrekkingen verstoren. Een onrechtvaardig plan wat het lot van de mens betreft zou evenals een uit zijn evenwicht gebracht zonnestelsel op zelfvernietiging uitlopen: een of andere noodlottige explosie zou alle delen tot zinloze chaos uiteen jagen. Er is daarom niet meer reden om te twijfelen aan de ethische rechtvaardigheid van het lot van ieder mens dan aan het evenwicht der krachten van aantrekking en afstoting, die onze planeet in haar eigen baan houden en de andere hemellichamen zo prachtig in evenwicht houden in hun eigen baan door de onbetreden ruimte. Ieder hemellichaam beïnvloedt tot op zekere hoogte ieder ander; toch gaat de universele vereffening ons denken te boven.

Niet alleen staan de kosmische sferen met elkaar

in harmonieuze betrekking, maar ook de mensen-
zielen zijn door een gemeenschappelijke bestem-
ming verbonden. Dezelfde orde, die de natuur
verhindert tot chaos te vervallen, is niet minder
essentieel in de evolutie van de mens. Rechtvaar-
digheid is de eerste universele wet; chaos, ziek-
te en lijden in het mensenleven zijn de plagen,
waardoor de mens boet voor zijn voortgezette po-
gingen om haar te ontgaan en geweld aan te doen.
In een of ander leven breekt het tijdstip aan,
waarop de verloren zoon er genoeg van heeft zich
met schillen te voeden en dan keert hij terug naar
het Rijk van zijn Vader - het Koninkrijk der
Hemelen van binnen. De Vader ontvangt hem met open
armen en dan gebruikt de zoon zijn vroeger verkeerd
gerichte wilskracht om zijn eigen evolutie ter
hand te nemen. Dezelfde goddelijke kracht sluimert
in ons allen en wacht om door ons te worden ge-
bruikt wanneer wij er genoeg van hebben gekregen
aan onze zwakheden toe te geven. Wordt de mens
door het lot beheerst of is hij vrij? Het is ons
lot te worden geconfronteerd met een verleden dat
wijzelf hebben gemaakt, maar het heden en de toe-
komst kunnen wij overeenkomstig onze eigen wil
vormen.

De gehele structuur van onze beschaving is in
gevaar; haar reusachtige en ingewikkelde instel-
lingen wankelen omdat ze op te zwakke fundamen-
ten zijn gebouwd en te weinig met elkaar rekening hou-
den. De enige directe en veilige weg naar het be-
houd is dat de mens zich tenslotte uit louter zelf-
behoud afkeert van alle gevaarlijke halve waarheden
en de eenheid en broederschap van het geheel erkent,
die is gebaseerd op een goddelijk geboorterecht.
Wij zijn mentaal en materieel te nauw met elkaar
verbonden om zo maar onze oorspronkelijke geeste-
lijke solidariteit te kunnen negeren. De moderne
middelen van vervoer, de handel en industrie, onze
kunsten en wetenschappen, gewoonten, liefhebberijen

- en dwaasheden - hebben de aardbol tot een internationale nabuurschap gemaakt; en ons wordt de les ingeprent, dat wij inderdaad de hoeders zijn van onze burenen. Elke overwinning, die een mens behaalt op het punt van werkelijke vrijheid en vooruitgang, heeft haar weerslag op het welzijn van allen. De gemeenschappelijke vijand is zelfzucht, die echter juist door haar aard gedoemd is haar eigen vernietiging te bewerkstelligen.

Een nieuwe orde staat voor de deur en het wordt tijd dat wij onze krachten richten op dat gebied van handelen dat de innerlijke krijger waardig is. Het laten functioneren van het mentale en stoffelijke mechanisme van het dagelijks leven vereist echter verheven motieven, willen wij een wereld-democratie tot stand brengen, waarin iedere ziel gelijke kansen heeft om zijn eigen pad van licht en bevrijding te vinden.

-Lyman Roberts

vertaald uit:
Sunrise Juli 1960.

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

... ..

... ..
... ..